

Na KIS-u pa se tudi trudimo, da bi bili tudi v čebelarstvu v koraku s časom. Tako smo uvedli **kodo QR** (slika 2), ki je na nalepkah na prejetih/kupljenih maticah registriranih slovenskih vzrejevalcev. S to kodo si pomagajo vzrejevalci pri vpisovanju in evidentiranju matic in sledenju porekla posamezne matice. Vsak kupec oziroma testni čebelar pa je vabljen, da jo preizkusi tudi sam. Koda se preprosto prebere (skenira) s pomočjo pametnega telefona. Brez dodatnega truda in tipkanja koda omogoča skok na spletni

obrazec (slika 3), kjer so vpisani podatki matice. Čebelar lahko doda njeno hrbtno oznako, oceno mirnosti, rojivosti, rasne karakteristike (obarvanost obročka) in vpiše donos medu. Ocenjevanje je anonimno. S kodo QR so opremljene vse matice, ki jih odobreni vzrejevalci vzredijo, zato ste tudi vsi čebelarji, ki te matice kupujete, vabljeni, da ocenite kupljene matice, saj nam več ocen za posameznega matičarja omogoča natančnejšo oceno selekcijskega indeksa ter učinkovitejšo selekcijo.

Prevozi čebel na pašo

Komisija UO ČZS za izkoriščanje čebeljih paš

ales.bozovicar@czs.si

Tematika, ki jo razkriva naslov tokratnega prispevka, je velikokrat jabolko spora med čebelarji, ob takšnih letinah in vremenskih stanjih, kot jih imamo sedaj, pa je verjetnost za nejevoljo še toliko večja. Ob 206 čebelarskih društvih, ki so registrirana v Sloveniji, imamo le 72 takšnih, ki imajo potrjen pašni red. Zato je članek namenjen vsem čebelarjem, ki za namen izkoriščanja čebeljih paše izvajajo premike čebel, izvajalcem pašnih redov, ki razporejajo čebele na pašo, ter tudi čebelarjem, ki imajo stacionirane čebelnjake v bližini registriranih stojišč.

Čebelarji, čebelarji prevozniki in upravljavci pasišč moramo skrbeti za dobre medsebojne odnose, enako medsebojno obravnavo ne glede na status posameznega čebelarja, čebelarja prevoznika in upravljavca pasišč, saj bomo le tako dosegli kompromise in v največji meri izkoristili, kar narava ponudi ob upoštevanju vseh omejitev, ki jih že tako ali tako imamo.

Prevoze čebel na pašo pri nas ureja **Pravilnik o katastru čebelje paše, čebelarskem pašnem redu in programu napovedi medenja, Ur. l. RS, št. 60/2013**. Neupoštevanje pravilnika je kršitev, ki se prijavi kmetijskemu inšpektorju. Inšpekcijski nadzor, pooblastila inšpektorjev, ukrepi in kazenske določbe so opredeljeni v Zakonu o živinoreji; 107., 108., 109., 110. in 111. člen.

Pred začetkom nove pašne sezone objavljamo povzetek omenjenega pravilnika v upanju na njegovo boljše razumevanje in čim manjša trenja med čebelarji, ki jih ne more v popolnosti odpraviti noben pravilnik ali zakon.

Izvajalci pašnih redov so lahko čebelarska društva. Ta morajo predložiti vlogo za potrditev pašnega reda, ki jo potrjuje Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo

in prehrano (MKGP). Pogoj za pridobitev in potrditev pašnega reda so registrirana stojišča, na katera lahko čebelarska društva razporejajo čebelje družine oziroma prevozne enote. Čebeljo pašo lahko v Republiki Sloveniji pod enakimi pogoji uporablja vsak, ki je tega sposoben.

Pomen izrazov:

- Pasišče je območje v naravi z ugodnimi razmerami za pašo čebel.
- Paša čebel je organiziran dovoz čebel na stojišče.
- Stojišče je geografsko zaokrožen prostor na pasišču, namenjen za začasne dovoze čebel na pašo ali na prezimovanje po potrjenem pašnem redu.
- Stojišča morajo biti od mej območja izvajanja pašnih redov oddaljena najmanj 200 m, izjemoma je razdalja lahko krajša, če se tako dogovorita oba izvajalca pašnega reda.
- Stojišča morajo biti med seboj oddaljena najmanj 200 m. Izjemoma so te razdalje lahko krajše, če za to obstaja utemeljen razlog, ki mora biti naveden v vlogi za potrditev pašnega reda.
- Stojišča morajo biti ob registraciji oddaljena od čebelnjaka najmanj 500 m zračne razdalje, če je čebeljak naseljen z več kot 40 panji. Če je v čebelnjaku manj kot 40 čebeljih družin, mora biti ta razdalja najmanj 200 m zračne razdalje.
- Kadar gre za stojišče, na katerem bodo čebele tudi prezimovale, lahko izvajalec pašnega reda zahteva, da je razdalja med stojiščem za prezimovanje in najbližjim čebelnjakom z več kot 40 čebeljimi družinami najmanj 1000 m zračne razdalje. Če je čebeljak naseljen z manj kot 40 družinami, mora biti zračna razdalja najmanj 500 m.
- Čebelar, ki pripelje čebele na pašo v krog s polmerom 3 km od vzrejnega čebelnjaka ali plemenišča odobrenega vzrejališča gospodarskih matic, mora podpisati izjavo, da ima v čebelnjaku samo družine, ki po morfoloških in etoloških značilnostih ustrezajo lastnostim avtohtone kranjske čebele. Obrazec izjave je objavljen na spletni strani MKGP.

Naloge izvajalca pašnega reda (čebelarškega društva oz. poverjenika za pasišča)

Zaželeno je, da čebelarško društvo vsaj dva meseca pred predvidenim začetkom paše v glasilu *Slovenski čebelar* objavi razpis za zbiranje vlog za prevoz čebel na pašo. Nato mora najkasneje 15 dni pred začetkom paše oz. nameravanim prezimovanjem izdati soglasje o namestitvi čebel. V primeru nepredvidljivih paš je ta čas krajši in mora društvo čebelarju odgovoriti najkasneje 24 ur po prejemu predloga za namestitev čebel na pašo. Ob zavrnitvi vloge o namestitvi čebel mora to pisno obrazložiti, saj neutemeljena zavrnitev ob prostih stojiščih ni možna in predstavlja kršitev pravilnika. Če čebelarško društvo ne izda soglasja oz. ne zavrne vloge za namestitev čebel, se ta šteje kot pozitivno obravnavana. Pri izdaji soglasja o namestitvi čebel mora čebelarško društvo, če obstaja dogovor čebelarja in lastnika zemljišča, ta dogovor upoštevati. Čebelarško društvo mora za čas potrjenega pašnega reda voditi naslednje podatke:

- ime in priimek ter podatke za stik odgovorne osebe za izvajanje pašnega reda;
- časovna obdobja, v katerih potekajo posamezne paše na pasiščih;
- pisna soglasja ali pogodbe z lastniki zemljišč za obdobje veljavnosti pašnega reda, kjer so določena stojišča;
- pozitivna mnenja Zavoda za gozdove Slovenije o primernosti stojišč v gozdnem prostoru.

Poleg tega mora za obdobje pet let hraniti dokumentacijo kopij predlogov za namestitev čebel, kopije izdanih soglasij in zavrnjenih soglasij o namestitvi čebel na pašo. Čebelarje mora med pašo obveščati o pomembnih dogodkih in spremembah na stojiščih, ki so za čebele neugodne oziroma nevarne in bi lahko imele za posledico umik čebel s stojišča. Ko se paša konča in ni obetov za njeno obnovev, glede na napoved službe za spremljanje in napoved medenja, lahko zahteva, da čebelar najkasneje v 48 urah čebele odstrani s stojišča. Prav tako lahko zahteva umik čebel, če čebelar prevoznik povzroči materialno škodo lastniku zemljišča. Čebelar je dolžan odpeljati čebele najkasneje v 48 urah in povrniti povzročeno materialno škodo v skladu s predpisi. Za svoje delo pri razporejanju čebel na stojišče čebelarškemu društvu pripada povračilo na čebelji panj, in sicer do 10 % protivrednosti maloprodajne cene 1 kg medu v preteklem letu. Povprečno maloprodajno ceno medu v preteklem letu ugotovi in objavi Priznana rejska organizacija za kranjsko čebelo v glasilu *Slovenski čebelar* glede na stanje 31. decembra v preteklem letu.

Izvajalci pašnih redov so dolžni Priznani rejski organizaciji v tekočem letu poročati o svojem delu. Priznana rejska organizacija pripravi na osnovi dobljenih

podatkov skupno poročilo in ga posreduje izvajalcem javnih služb s področja čebelarstva in ministrstvu do **30. decembra v tekočem letu. Poročilo mora vsebovati zlasti:**

- naziv izvajalca pašnega reda,
- število predlogov čebelarjev za namestitev čebel na pašo po posameznem izvajalcu pašnega reda,
- število pripeljanih čebeljih družin po posamezni vrsti paše po posameznem izvajalcu pašnega reda in
- število zavrnjenih vlog z obrazložitvami po posameznem izvajalcu pašnega reda.

Zgoraj naštetu velja za čebelarska društva, ki imajo veljaven in s strani MKGPja potrjen pašni red. Če društva pašnega reda nimajo potrjenega, ga ne smejo izvajati. V praksi to pomeni, da zaračunavanje stroškov oz. pašnine ni zakonito. Društvo lahko razpolaga le z uradno registriranimi stojišči, ki so vnesena v Centralni register čebeljakov z vso potrebno dokumentacijo.

Glavne naloge čebelarja prevoznika:

Čebelar, ki se odloči za prevoz čebel, mora pred prevozom na pašo društvu, na katerega območje želi peljati, najmanj 30 dni pred premikom poslati predlog o namestitvi čebel oziroma vloge. V vlogi mora navesti:

- ime in priimek ter podatke za stik čebelarja;
- registrsko številko čebelnjaka;
- število čebeljih panjev, pripravljenih na prevoz, po posameznem čebelnjaku;
- lokacijo zelenega stojišča;
- dogovor čebelarja in lastnika zemljišča o namestitvi čebel na določeno zemljišče (parcelna številka zemljišča);
- čas načrtovanega dovoza in odvoza čebel na/s stojišča;
- ali gre za predvidljivo ali nepredvidljivo pašo;
- podpis čebelarja.

Takoj ob namestitvi čebel na stojišče mora čebelar na vidno mesto namestiti kopijo aktualnega veterinarskega potrdila za promet s čebelami, izdanega na podlagi predpisov, ki določajo ukrepe za ugotavljanje, zatiranje, obveščanje in preprečevanje bolezni čebel. V času namestitve čebel na pašo mora čebelar redno in strokovno oskrbovati čebele. V primeru krmljenja čebel mora to opraviti v večernem času, preden se zmrači. V brezpašnem obdobju na stojišču ne sme točiti medu. Prav tako je dolžen čebelarškemu društvu plačati za delo razporejanja čebel na stojišče. Če si čebelar sam najde stojišče in pridobi soglasje lastnika parcele, je prav tako dolžan oddati predlog za namestitev čebel izvajalcu pašnega reda, in če ustreza vsem pogojem iz pravilnika, mu ta dovoza čebel ne sme zavrniti.